Ennuste

Ennuste: Talous ampaisee vauhtiin, kun pandemia hellittää

Suomen talous | 15.06.2021

Pandemian helpottuminen vauhdittaa talouskasvua laaja-alaisesti. Vahva kuluttajien luottamus ja patoutuneen kysynnän purkautuminen tukevat kotitalouksien kulutusta. Suomen vienti palautuu nopeasti kohti kriisiä edeltänyttä tasoa vientimarkkinoiden elpyessä, ja myös investoinnit tukevat talouskasvua. Suomen talous kasvaa 2,9 % vuonna 2021 ja 3,0 % vuonna 2022. Nopea kasvu jää kuitenkin väliaikaiseksi. Vuonna 2023 BKT:n kasvu hidastuu 1,3 prosenttiin, mikä heijastaa ikääntyvän talouden vaimeita pidemmän aikavälin kasvuedellytyksiä.

Kansainvälinen taloudellinen toimintaympäristö on jälleen suotuisampi. Maailmantalouden piristyminen on jatkunut, ja globaali raha- ja finanssipoliittinen elvytys tukee kasvuedellytyksiä. Suomen vienti on palautumassa ripeästi kohti kriisiä edeltänyttä tasoa kansainvälisen kysynnän huomattavan voimistumisen ansiosta. Euroopan keskuspankin (EKP) rahapolitiikka on edelleen vahvasti kasvua tukevaa, ja alhaisina pysyvät rahoituskustannukset tukevat kotitalouksien kulutusta ja yritysten investointeja ennustevuosina. Raaka-aineiden kallistuminen ja vahvistuva kulutuskysyntä nostavat tosin hintoja selvästi tänä vuonna, mikä uhkaa heikentää kasvua maailmanlaajuisesti. Hintojen voimakkaan nousun odotetaan kuitenkin jäävän tilapäiseksi.

Suomen talous alkaa kasvaa, kun yksityinen kulutus piristyy. Kotitalouksien kulutuksen voimakasta kasvua ennustevuosina tukevat koronatilanteen helpottuminen, työmarkkinoiden toipuminen ja kotitalouksien patoutuneen kysynnän purkautuminen. Kotitaloudet säästivät vuonna 2020 poikkeuksellisen suuren osan käytettävissä olevista tuloistaan. Samaan aikaan kotitalouksien lainakanta kasvoi edelleen ja velkaantumisaste nousi noin 130 prosenttiin. Kotitalouksien rahoitusvarat ovat viime vuosien aikana kasvaneet nopeammin kuin sen rahoitusvastuut, ja samansuuntainen kehitys on jatkunut myös koronapandemian aikana (ks. Julkinen talous kannatellut yrityksiä ja kotitalouksia koronakriisissä). Kotitalouksien kasvanut varallisuus lisää niiden taloudellista liikkumavaraa ja mahdollisesti tukee yksityistä kulutusta jo ennustevuosina. Koronapandemian aikana kotitalouksien taloudellista liikkumavaraa on ylläpitänyt myös alhainen korkotaso, joka on näkynyt esimerkiksi asuntolainojen koroissa. Korkotason oletetaan pysyvän alhaisena lähivuosina.

Yritysten kannattavuus on pysynyt pandemian aikana keskimäärin hyvänä lukuun ottamatta koronasta suoraan kärsineitä palvelutoimialoja. Sitä mukaa kun epävarmuus väistyy, tuotannolliset investoinnit alkavat elpyä nopeasti. Yritysten tulevaisuudennäkymiä parantaa varsinkin vientimarkkinoiden ripeä toipuminen. Toisaalta kannattavuutta voivat rajoittaa lähivuosina raaka-aineiden hintojen nousu sekä maailmankauppaa vaivaavat toimitusvaikeudet. Yritysten investointimahdollisuuksia parantaa myös niiden hyvä rahoitusasema. Reaalikorot ovat pysyneet alhaisina, eikä yrityslainojen saatavuus ole merkittävästi kiristynyt. Kun kannattavuus on säilynyt hyvänä ja investoinnit ovat olleet vähäisiä, yrityssektorin velkaantuneisuus on jopa pienentynyt pandemian aikana. Pidemmällä aikavälillä investointitahtia hidastavat kuitenkin edelleen epäsuotuisa väestökehitys ja heikko tuottavuuskasvu.

Koronakriisi vaimentaa talouden kasvupotentiaalia tilapäisesti. Kriisin jälkeen kasvumahdollisuudet paranevat, vaikka jäävätkin vaatimattomiksi talouden rakenteellisten tekijöiden vuoksi. Suhdannetilanne kuitenkin kohenee nopeasti, ja tuotantokuilu kääntyy positiiviseksi ennustejakson loppupuolella.

Työmarkkinoiden näkymät ovat suhteellisen valoisat. Vahva talouskasvu luo hyvät edellytykset työllisyyden kasvulle ja palvelualojen toipuessa kasvun voi odottaa olevan hyvin työllistävää. Kyselyissä yhä useampi yritys ilmoittaa kuitenkin jo kärsivänsä sopivan työvoiman puutteesta. Työpaikkojen ja työttömien työnhakijoiden väliset yhteensopivuusongelmat voivatkin hidastaa työmarkkinoiden toipumista. Suurella joukolla työttömyys on ehtinyt pitkittyä, mikä vaikeuttaa työllistymistä. Lisäksi työikäisen väestön väheneminen jatkuu. Näiden tekijöiden vuoksi työllisyyden kasvu hidastuu ennustejakson loppua kohden, kun lomautetut ja helpoimmin työllistettävät työttömät ovat työllistyneet. Hyvän suhdannekehityksen ansiosta työttömyysaste laskee alle rakenteellisen työttömyyden tason ennustejakson lopulla.

Inflaatio kiihtyy kuluvana vuonna raaka-aineiden hintojen nousun sekä kulutuskysynnän kasvun myötä. Inflaatio-odotukset ovat pysyneet maltillisina, ja kuluttajahintojen nousu tasaantuu vuosina 2022–2023 tilapäisten tekijöiden vaikutusten vaimentuessa. Palkat nousevat ennustevuosina melko tasaista noin 2 prosentin vauhtia. Jos näin käy, ennusteluvut viittaavat Suomen kustannuskilpailukyvyn lievään heikkenemiseen euroalueeseen verrattuna, kun se puolestaan vuonna 2020 näyttää vahvistuneen hieman.

Julkisen talouden alijäämä säilyy suurena. Julkinen velka suhteessa BKT:hen kasvaa edelleen vuonna 2021 vahvasta BKT:n kasvusta ja pienenevistä korkomenoista huolimatta. Vuonna 2022 velkasuhteen kasvu hidastuu väliaikaisesti, mutta vuonna 2023 velkasuhde kasvaa edelleen, noin 73 prosenttiin.

Ennusteen suurin epävarmuus liittyy edelleen pandemiatilanteen kehitykseen. Ennen kuin tautitilanne saadaan hallintaan maailmanlaajuisesti, pandemia voi vielä häiritä tuotantoketjuja ja hidastaa globaalia talouskasvua. Merkittävin positiivinen riski liittyy kotitalouksien käyttäytymiseen. Talouskasvu voi muodostua jopa ennustettua nopeammaksi, jos kotitaloudet alkavat lähivuosina purkaa koronakriisin aikana kertyneitä säästöjään. Tällöin myös inflaatio voi kiihtyä ennusteeseen nähden.

Ennusteen keskeiset tulemat

Prosenttimuutos edellisestä vuodesta	**2019**	**2020**	**2021^{e}**	**2022^{e}**	**2023^{e}**
Bruttokansantuote	1,3	-2,8	2,9 (2,6)*	3,0 (2,7)*	1,3 (1,2)*
Yksityinen kulutus	0,7	-4,9	3,3	4,6	1,3
Julkinen kulutus	2,0	2,3	2,4	-0,9	0,7
Kiinteät investoinnit	-0,9	-3,1	1,6	3,2	2,4
Yksityiset kiinteät investoinnit	-1,6	-4,6	1,3	3,7	2,6
Julkiset kiinteät investoinnit	2,3	3,4	2,7	1,5	1,4
Vienti	6,7	-6,6	5,9	5,5	3,0
Tuonti	2,2	-6,6	5,4	5,3	3,1

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

Ennusteen keskeiset tulemat					
Kysyntäerien vaikutus kasvuun					
Kotimainen kysyntä	0,6	-2,8	2,6	2,9	1,4
Nettovienti	1,7	0,0	0,2	0,1	-0,1
Varastojen muutos ja tilastovirhe	-1,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Säästämisaste, kotitaloudet, %	0,5	5,6	3,5	0,4	0,1
Vaihtotase, % BKT:stä	-0,3	0,3	-0,1	-0,1	-0,2
	2019	**2020**	**2021^{e}**	**2022^{e}**	**2023^{e}**
Työmarkkinat					
Tehdyt työtunnit	1,3	-2,0	1,0	1,3	0,5
Työlliset	1,1	-1,5	0,9	1,0	0,7
Työttömyysaste, %	6,7	7,7	7,7	6,9	6,7
Yksikkötyökustannukset	1,1	1,1	2,2	0,3	1,5
Palkansaajakorvaukset työntekijää kohti	1,3	-0,1	4,2	2,3	2,1
Tuottavuus	0,2	-1,3	2,0	2,0	0,7
Bruttokansantuote, hintaindeksi	1,5	1,7	1,5	1,4	1,6
Yksityinen kulutus, hintaindeksi	1,0	0,4	1,7	1,4	1,7
Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi	1,1	0,4	1,7	1,4	1,6

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

Ennusteen keskeiset tulemat					
Pl. energia	1,0	0,8	1,2	1,5	1,6
Energia	3,0	-5,0	6,7	0,6	0,8
*Maaliskuu 2021 ennuste.					

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

Toimintaympäristö: oletukset ja rahoitusolot

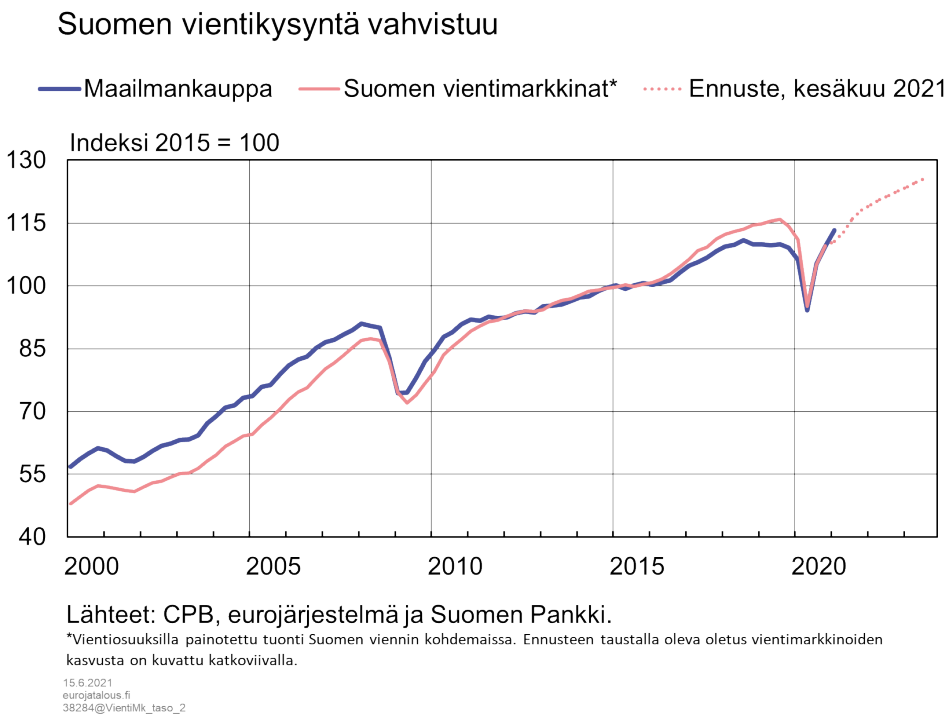
Sekä tämän että ensi vuoden kasvunäkymät ovat vahvat niin maailmantaloudessa kuin euroalueen taloudessakin. Ripeä globaali talouskasvu tukee Suomen vientiä. Koronapandemia varjostaa kuitenkin yhä sekä Suomen että maailmantalouden näkymiä, vaikka rokotekattavuuden kasvu vahvistaa uskoa pandemian hiipumisesta. Lupaavasti alkanut maailmantalouden toipuminen eteneekin koronatilanteen ehdoilla. Pandemia ja sen vaikutukset talouteen eivät ole ohi ennen kuin virus on saatu hallintaan maailmanlaajuisesti. Ennuste perustuu 25.5.2021 käytettävissä olleisiin tietoihin.

Maailmantalous toipuu pandemian varjossa

Maailmantalous on piristynyt edelleen. Koronapandemia hidasti toipumista osassa Suomen kauppakumppanimaita alkuvuodesta, mikä näkyi Suomen vientikysynnän kasvun lievänä hidastumisena (kuvio 1). Maailmanlaajuisesti kysyntä on kuitenkin vahvistunut, ja sekä maailmankaupan arvo että volyymi ovat jo ohittaneet kriisiä edeltäneet huiput. Myös globaali raha- ja finanssipoliittinen elvytys on tukenut kasvuedellytyksiä. Maailmantalouden yleisvire on siten myönteinen, vaikka pandemiaan liittyvä epävarmuus onkin edelleen merkittävää.

Kysynnän toipuminen Suomen vientimarkkinoilla vahvistuu vuoden toiselta neljännekseltä alkaen, mikä tukee Suomen vientiä ja siten koko talouden kasvua. Koronapandemiaa edeltänyt vientikysynnän huippu ylitetään jo tämän vuoden aikana. Toisaalta muun muassa raaka-aineiden kallistuminen ja vahvistuva kulutuskysyntä nostavat hintoja maailmalla selvästi tänä vuonna (taulukko 2), mikä uhkaa heikentää reaalikasvua. Hintojen voimakas nousu jäänee kuitenkin tilapäiseksi.

Kuvio 1.

Globaali talous ponnistaa viime vuoden poikkeuksellisen syvästä taantumasta vahvaan kasvuun tänä vuonna (taulukko 2), kun koronapandemia saadaan rokotteiden avulla vähitellen hallintaan. Lisäksi talouden aktiviteetti on viime neljänneksinä kärsinyt viime kevään ensimmäistä aaltoa vähemmän monessa maassa. Tämä johtunee esimerkiksi uusien toimintatapojen omaksumisesta ja voimassa olevista tukitoimista. Globaali talouskasvu vakautuu pitkän aikavälin keskimääräisen kasvun tuntumaan, eli noin 3,5 prosenttiin, vuonna 2023. Maailmantalouden tuleva kehitys riippuu kuitenkin yhä ratkaisevasti koronavirustilanteesta ja siitä, miten tilanne saadaan haltuun eri puolilla maailmaa.

Koronapandemian uusi aalto hidasti euroalueen talouden toipumista alkuvuodesta. Euroalueen kasvu vahvistuu kuitenkin selvästi loppuvuoden aikana, kun pandemian arvioidaan helpottuvan pysyvämmin rokotekattavuuden kasvun myötä.[1] Talouskasvua piristävät yksityisen kulutuksen voimakas palautuminen ja tarjonnan pullonkaulojen helpottuminen. Ennusteen taustalla olevien pandemiaoletusten mukaan tartuntamäärien pieneneminen mahdollistaa rajoitustoimien merkittävän keventämisen vuoden 2021 toisella puoliskolla. Pandemiatilanteen arvioidaan mahdollistavan rajoitustoimien poistamisen kokonaan vuoden 2022 alkupuolella.

Euroalueen BKT kasvaa vireästi vuosina 2021–2022 epidemian väistyessä ja patoutuneen kysynnän purkautuessa. Kotitalouksien kulutuksen vahvan kasvun lisäksi yksityiset investoinnit ja nettovienti tukevat kasvua erityisesti kuluvana vuonna. Euroalueen BKT:n arvioidaan olevan

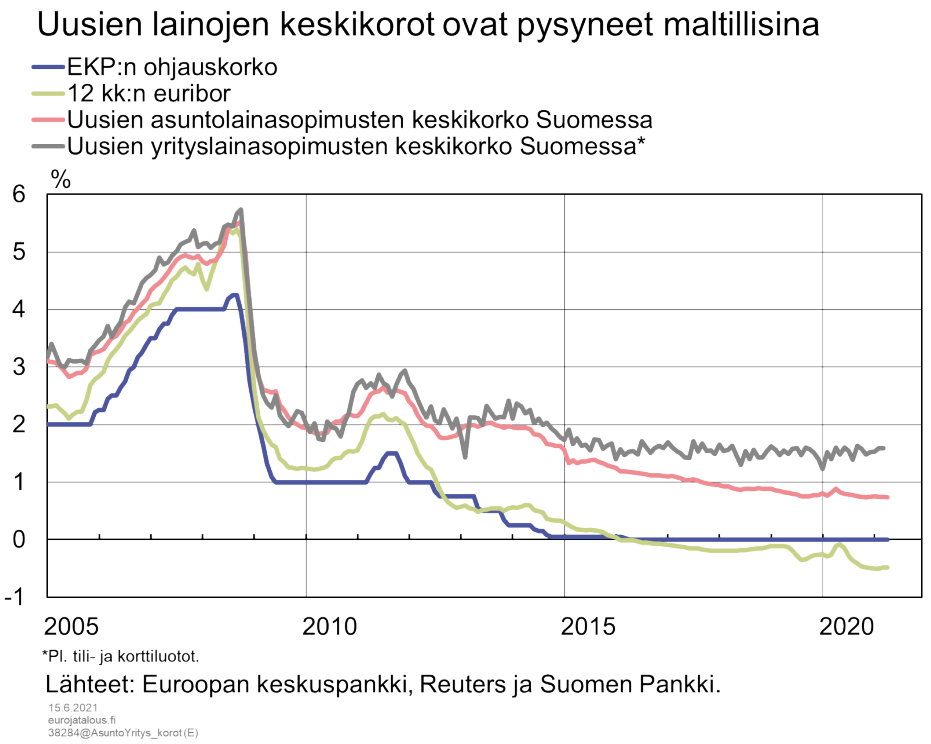
vuoden 2022 ensimmäisellä neljänneksellä suurempi kuin pandemiaa ennen. Euroalueen inflaation odotetaan kiihtyvän tilapäisten tekijöiden vuoksi tänä vuonna 1,9 prosenttiin, mutta maltillistuvan puolentoista prosentin tuntumaan vuosina 2022–2023. Tällä hetkellä rajoitustoimet ja pelko viruksen leviämisestä kaventavat edelleen edellytyksiä talouden kasvuun. Epidemian hiipuminen mahdollistaa myös pandemiasta eniten kärsineiden sektoreiden aktiviteetin normalisoitumisen, mikä piristää kasvua myös monessa Suomelle tärkeässä kauppakumppanimaassa.

Kevyet rahoitusolot tukevat kasvua

Euroopan keskuspankki (EKP) on alkuvuoden aikana pitänyt rahapolitiikan vahvasti kasvua tukevana. Pandemiaan liittyvässä osto-ohjelmassa (PEPP) netto-ostoja toteutetaan ainakin maaliskuun 2022 loppuun saakka ja joka tapauksessa niin kauan, kunnes EKP arvioi koronaviruspandemian kriisivaiheen päättyneen. Lisäksi omaisuuserien osto-ohjelmassa jatketaan kuukausittaisia ostoja ja rahoitusoperaatioissa tarjotaan yhä runsaasti likviditeettiä. Korot ovat edelleen alhaiset. Perusrahoitusoperaatioiden korko on 0,00 %, maksuvalmiusluoton korko 0,25 % ja talletuskorko −0,50 %. EKP:n neuvosto odottaa ohjauskorkojen pysyvän nykyisellään tai sitä alempina, kunnes ennustettu inflaatio palautuu vankasti riittävän lähelle kahta prosenttia, mutta alle sen, ja kehitys näkyy johdonmukaisesti myös pohjainflaatiossa.

Rahoitusolot ovat pysyneet Suomessa keveinä ja kasvua tukevina. Sekä uusien yrityslainojen että uusien asuntolainojen keskikorot ovat edelleen maltillisia (kuvio 2). Rahoitusmarkkinoilla lyhyiden korkojen odotetaan pysyvän alhaisina euroalueella (taulukko 2). Pieninä pysyvät rahoituskustannukset tukevat talouden kasvua myös ennustevuosina. Pankkien luotonannon seurantakyselyn perusteella pankkien luottopolitiikka ei ole merkittävästi muuttunut alkuvuodesta. Elinkeinoelämän keskusliiton suhdannebarometrin mukaan rahoitusvaikeudet eivät ole nousseet erityisen suureksi tuotannon tai myynnin esteeksi viime neljänneksinä.

Kuvio 2.

Ennusteen oletukset					
Volyymin prosenttimuutos edellisestä vuodesta	**2019**	**2020**	**2021^{e}**	**2022^{e}**	**2023^{e}**
Euroalueen bruttokansantuote	1,3	-6,8	4,3	4,8	2,2
Maailman bruttokansantuote	2,7	-2,9	6,0	4,3	3,5
Maailmankauppa*	0,8	-8,7	10,0	5,5	3,7
Suomen vientimarkkinat**, prosenttimuutos	1,5	-8,6	8,7	5,8	3,5
Öljyn hinta, Yhdysvaltain dollari / barreli	64,0	42,3	65,8	64,6	61,9
Suomen kilpailijamaiden vientihinnat euroina, prosenttimuutos	1,6	-4,0	4,1	1,3	1,0

Lähteet: Eurojärjestelmä ja Suomen Pankki.

Ennusteen oletukset					
Euribor, 3 kk, %	-0,4	-0,4	-0,5	-0,5	-0,3
Suomen nimellinen efektiivinen valuuttakurssi***	106,0	108,7	110,1	110,2	110,2
Euron arvo Yhdysvaltain dollareina	1,12	1,14	1,21	1,21	1,21

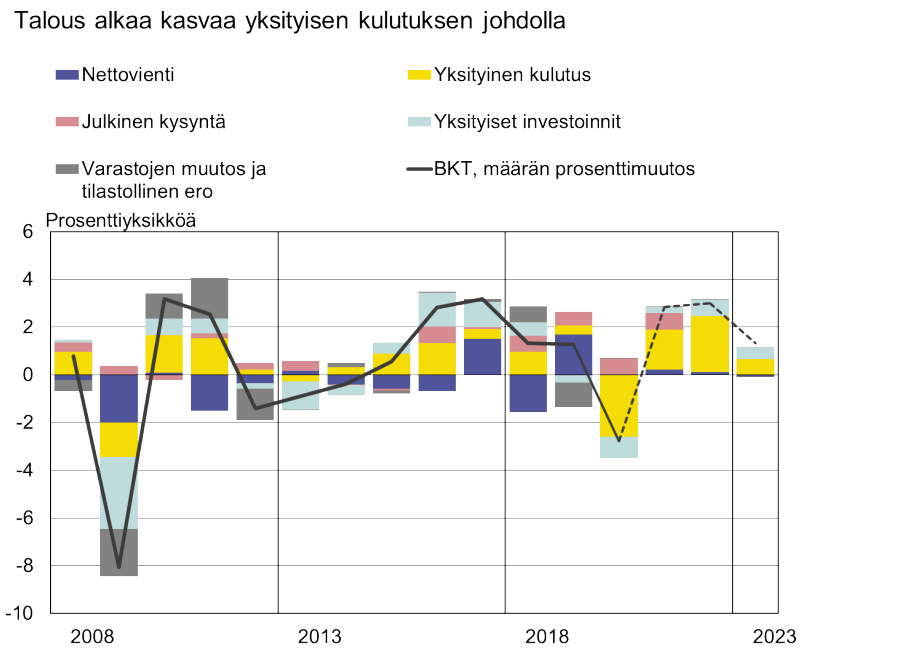
*Laskettu tuonnin painotettuna keskiarvona.
**Suomen vientimarkkinoiden kasvu on tuonnin kasvu Suomen viennin kohdemaissa keskimäärin niiden vientiosuuksilla painotettuna.
***Laaja nimellinen efektiivinen valuuttakurssi, 2015 = 100. Valuuttakurssi vahvistuu, kun indeksi nousee.

Lähteet: Eurojärjestelmä ja Suomen Pankki.

Kysyntä ja julkinen talous

Pandemian helpottuminen vauhdittaa talouskasvua laaja-alaisesti (kuvio 3). Kuluttajien luottamuksen palautuminen ja patoutuneen kysynnän purkautuminen tukevat yksityistä kulutusta. Suomen vienti palautuu nopeasti kohti kriisiä edeltänyttä tasoa vientimarkkinoiden elpyessä. Myös tuotannolliset investoinnit ja rakentaminen tukevat talouskasvua.

Kuvio 3.

Kunkin kysyntäerän vaikutus BKT:n kasvuun on laskettu sen määrän kasvun ja edellisen vuoden arvo-osuuden perusteella. Vuosien 2021–2023 luvut ovat ennusteita.
Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

15.6.2021
eurojatalous.fi
382644@Kontribuutio (E)

Talous elpyy yksityisen kulutuksen johdolla

Kuluttajien luottamus sekä Suomen että oman talouden tilaan on kasvanut vahvasti alkuvuoden 2021 aikana, kun koronarokotukset on saatu vauhtiin ja merkkejä pandemian väistymisestä on näköpiirissä. Yksityinen kulutus kasvaa 3,3 % vuonna 2021 ja 4,6 % vuonna 2022 (kuvio 4). Vuonna 2023 kasvu hidastuu 1,3 prosenttiin. Yksityisen kulutuksen voimakasta kasvua ennustejaksolla tukevat koronatilanteen ennakoitu helpottuminen Suomessa sekä kotitalouksien patoutuneen kysynnän purkautuminen.

Kuvio 4.

Yksityisen kulutuksen kehitystä tukee myös työmarkkinoiden toipuminen koronapandemian jäljiltä. Työllisyysaste paranee ennustejakson aikana, mikä kasvattaa kotitalouksien ansioita. Keskituntiansioiden vuosikasvu ennustejaksolla yltää keskimäärin hieman yli 2 prosenttiin. Toisaalta kotitalouksien ostovoiman kasvua hillitsee inflaatio, joka kiihtyy 1,7 prosenttiin vuonna 2021 ja jää ennustejakson lopussa 1,6 prosenttiin. Kotitalouksien ostovoima eli käytettävissä olevat reaalitulot kasvavat ennusteajanjaksolla keskimäärin noin prosentin vuosivauhdilla.

Kotitalouksien nettosäästämisaste eli säästöjen suhde käytettävissä oleviin nettotuloihin nousi vuonna 2020 poikkeuksellisen korkeaksi. Koronapandemia hillitsi kotitalouksien kulutusmenoja merkittävästi, mutta samaan aikaan kotitalouksien käytettävissä olevat tulot hieman kasvoivat. Säästämisaste pysyy keskimääräistä korkeampana vielä vuonna 2021, noin 3,5 prosentissa, mutta laskee vuonna 2022 tuntuvasti, kun kotitalouksien kulutusmenot kasvavat pandemian väistyessä. Säästämisaste pysyy kuitenkin niukasti positiivisena ennustejakson loppuun saakka.

Kotitaloussektorin rahoitusvarat ovat viime vuosien aikana kasvaneet nopeammin kuin sen rahoitusvastuut, ja samansuuntainen kehitys on jatkunut myös koronapandemian aikana. Tämän seurauksena kotitaloussektorin nettorahoitusvarallisuus eli rahoitusvarojen ja -vastuiden erotus on kasvanut, ja kotitalouksien nettorahoitusvarallisuus suhteessa käytettäviin tuloihin olikin vuoden 2020 lopussa historiallisen suuri (Ks. Julkinen talous kannatellut yrityksiä ja kotitalouksia koronakriisissä.). Kasvanut varallisuus lisää kotitaloussektorin taloudellista liikkumavaraa ja

mahdollisesti tukee yksityistä kulutusta ennustejaksolla. Koronapandemian aikana kotitalouksien taloudellista liikkumavaraa on lisännyt myös alhainen korkotaso, joka on näkynyt esimerkiksi asuntolainojen koroissa. Korkotason oletetaan pysyvän alhaisena myös ennustejakson ajan.

Investoinnit alkavat jälleen kasvaa

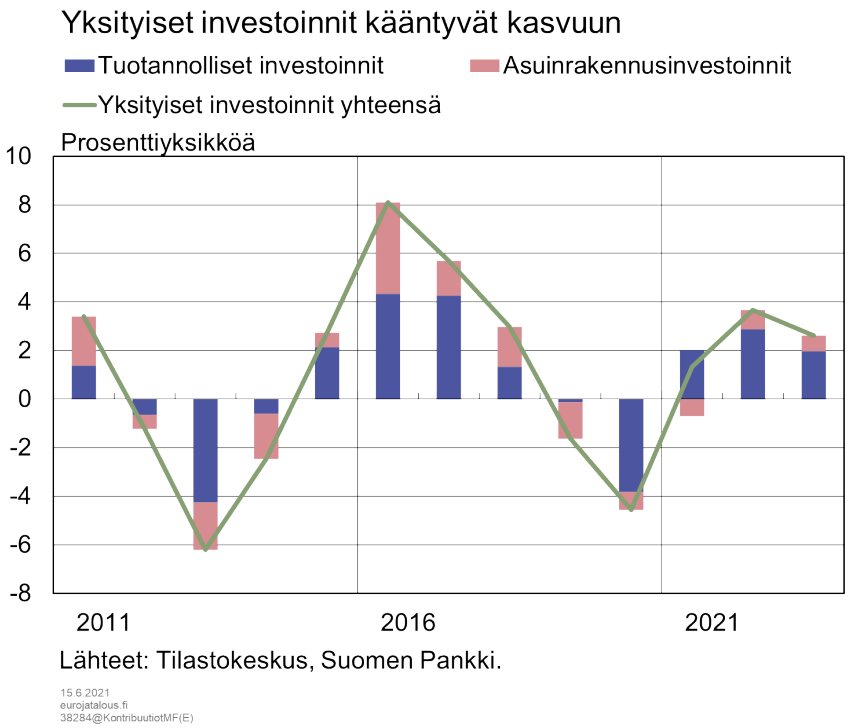
Yritysten kannattavuus on pysynyt pandemian aikana keskimäärin hyvänä lukuun ottamatta koronasta suoraan kärsineitä palvelutoimialoja. Varsinkin pääomavaltaiset metsä- ja metalliteollisuuden toimialat ovat selvinneet kriisistä hyvin. Pandemian aiheuttama epävarmuus on kuitenkin saanut yritykset lykkäämään tai peruuttamaan investointejaan. Sitä mukaa kun epävarmuus väistyy, tuotannolliset investoinnit alkavat elpyä nopeasti (kuvio 5). Yritysten tulevaisuudennäkymiä parantaa varsinkin vientimarkkinoiden ripeä toipuminen.

Yritysten investointimahdollisuuksia parantaa myös niiden hyvä rahoitusasema. Reaalikorot ovat pysyneet alhaisina, eikä yrityslainojen saatavuus ole pankkien luotonantokyselyn perusteella kiristynyt. Kun kannattavuus on säilynyt hyvänä ja investoinnit ovat olleet vähäisiä, yrityssektorin velkaantuneisuus on jopa pienentynyt pandemian aikana (Ks. Julkinen talous kannatellut yrityksiä ja kotitalouksia koronakriisissä.).

Rakentaminen alkaa vuoden 2021 aikana jälleen kasvaa. Rakennusinvestointeja tukee asuntomarkkinoiden vahva kehitys varsinkin pääkaupunkiseudulla ja muissa kasvukeskuksissa. Uusien asuntorakennushankkeiden määrä on ollut viime kuukausina kasvussa, ja myönnettyjen rakennuslupien määrä lisääntyi selvästi alkuvuoden 2021 aikana.

Kaiken kaikkiaan yksityiset investoinnit alkavat kasvaa vuonna 2021 vajaan puolentoista prosentin vauhtia. Investointien kasvu nopeutuu vuonna 2022 lähes 4 prosenttiin, mistä se hidastuu vain hieman vuonna 2023. Pidemmällä aikavälillä investointitahtia hidastavat kuitenkin edelleen epäsuotuisa väestökehitys ja heikko tuottavuuskasvu.

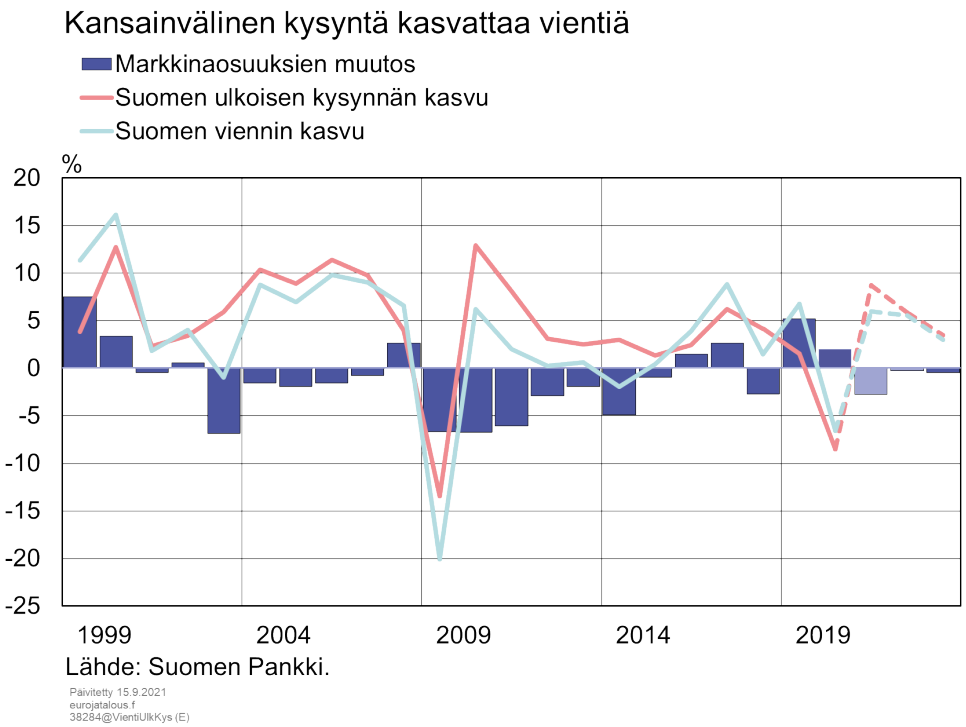
Kuvio 5.

Kansainvälinen kysyntä kasvattaa vientiä

Koronapandemian aiheuttama kansainvälisen kysynnän heikkous supisti Suomen vientiä merkittävästi vuonna 2020. Vienti supistui kaiken kaikkiaan runsaat 6 mrd. euroa eli 6,6 % vuoteen 2019 verrattuna. Vienti väheni erityisesti palveluiden viennin romahdettua keväällä 2020. Vienti alkaa kuitenkin nopeasti elpyä vuonna 2021, ja kasvu jatkuu ripeänä vientimarkkinoiden vetämänä myös lähivuosina.

Kuvio 6.

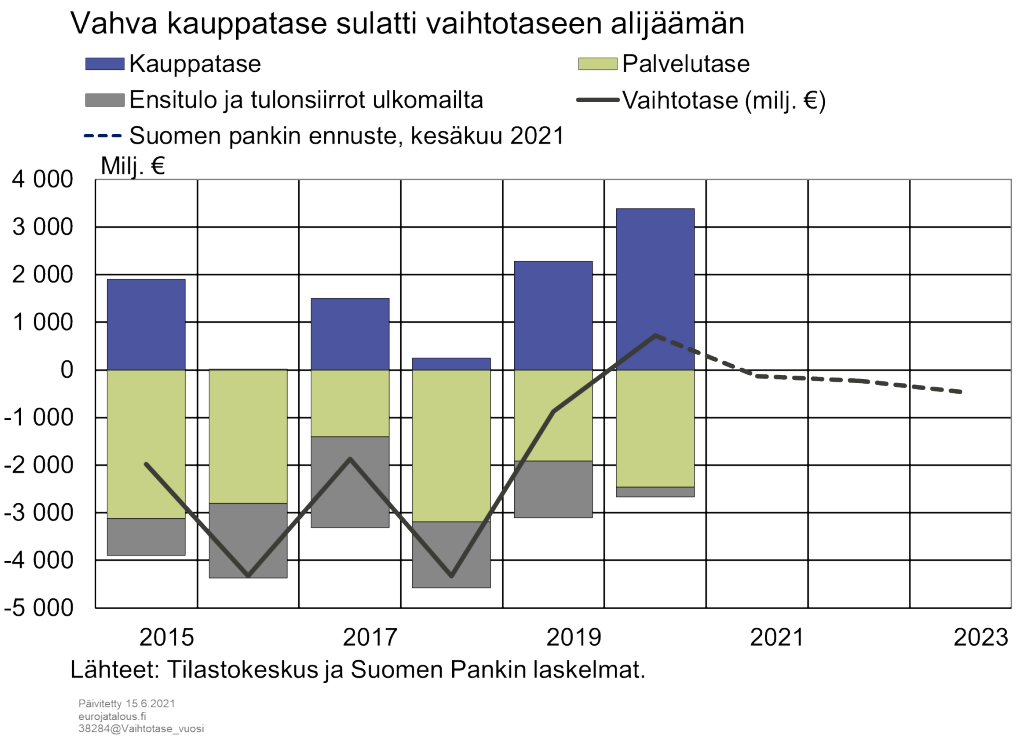
Suomen vienti on palautumassa ripeästi kohti kriisiä edeltänyttä tasoa kansainvälisen kysynnän voimistumisen myötä. Kokonaisuudessaan Suomen vienti kasvaa vuonna 2021 lähes 6 % (kuvio 6). Vientikysynnän suotuisa kehitys jatkuu myös vuonna 2022, jolloin tavaroiden ja palvelujen vienti yltää runsaan 5 prosentin kasvuun ja ylittää samalla myös kriisiä edeltäneen, vuoden 2019 tason. Nopeimman vientimarkkinoiden kasvupyrähdyksen jälkeen viennin kasvu hidastuu ennustejakson loppua kohden 3 prosenttiin.

Suomen vientiteollisuus käyttää välituotteina runsaasti tuontipanoksia, ja tuonnilla onkin tärkeä osa vientitavaroiden ja palveluiden tuottamisessa. Viennin lisäksi tuontia kasvattavat investointien piristyminen ja kotitalouksien kulutuksen kasvu. Tuonti kasvaa ennusteessa likimain samaa vauhtia kuin vienti ja ylittää kriisiä edeltäneen tason vuonna 2022. Nettovienti tukee talouskasvua vain vähän vuosina 2021 ja 2022.

Vaihtotase muuttui ylijäämäiseksi vuonna 2020 oltuaan sitä ennen pitkään alijäämäinen. Palvelutase kääntyi poikkeuksellisesti ylijäämäiseksi vuoden lopulla, kun palveluiden viennin arvo kasvoi tuonnin arvoa enemmän (kuvio 7). Tästä huolimatta palvelutaseen alijäämä syveni vuonna 2020. Sen sijaan maksetut ensitulot – mm. sijoitustulot – ulkomaille jäivät viime vuonna edellisvuotisia pienemmiksi, mikä vahvisti ensitulon tasetta. Kauppataseen tuntuva ylijäämä vuoden 2020 viimeisellä neljänneksellä muutti vaihtotaseen ylijäämäiseksi myös vuositasolla mitattuna. Taloustilanteen normalisoituminen johtaa kuitenkin siihen, että vaihtotase on

ennustejaksolla hieman alijäämäinen.

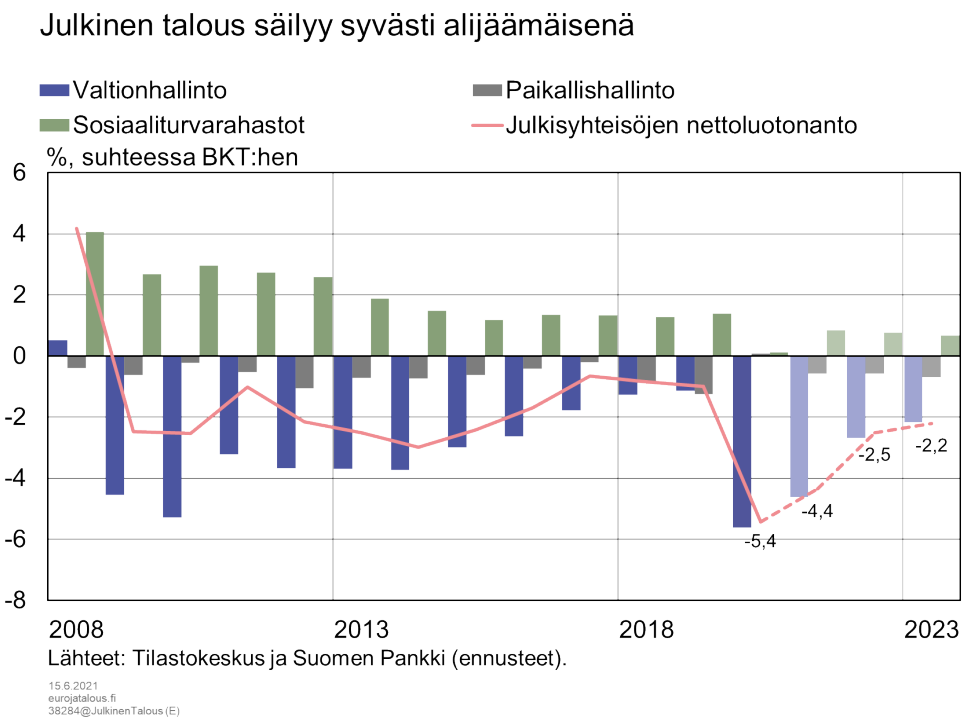
Kuvio 7.

Julkinen talous säilyy syvästi alijäämäisenä

Julkisyhteisöjen vero- ja sosiaaliturvamaksuista saamat tulot palautuvat vuonna 2021 edellisvuoden pudotuksesta, kun talouskasvu vahvistuu ja sosiaaliturvamaksuja vähentävät tukitoimet päättyvät. Hallituksen päättämät menolisäykset sekä työttömyysturvamenot painavat kuitenkin julkisyhteisöjen rahoitusaseman edelleen selkeän alijäämäiseksi vuonna 2021 (kuvio 8). Alijäämä jää vuonna 2023 noin 2 prosenttiin suhteessa BKT:hen.[2]

Kuvio 8.

Arvonlisä- ja valmisteverojen kertymä kasvaa ennustejaksolla ripeästi yksityisen kulutuksen voimakkaan kasvun ansiosta. Myös tuloverokertymä kasvaa vahvasti palkkasumman kasvaessa ja yhteisöverojen palautuessa kriisiä edeltäneelle tasolleen. Työttömyysvakuutusmaksujen korotus ja yksityisalojen työnantajien työeläkemaksun väliaikaisen alentamisen päättyminen lisäävät kerättyjä sosiaaliturvamaksuja.

Koronapandemiaan liittyvät terveydenhuollon menot ja muut päätetyt tukitoimet kasvattavat julkisen palvelutuotannon kustannuksia. Toisaalta sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden varovaisuus on kuitenkin kerryttänyt hoitovelkaa. Hoitovelka alkaa purkautua vähitellen vuoden 2021 loppupuolella ja erityisesti vuonna 2022. Julkisen kulutuksen volyymi kasvaa korona- ja elvytystoimien myötä edellisvuoden tapaan voimakkaasti vielä vuonna 2021 ja pienenee sen jälkeen hetkellisesti vuonna 2022. Julkisten investointien kasvua ylläpitävät hallituksen päätösperäiset toimet ja kuntien rakennusinvestoinnit. Yritysten ja yhteisöjen saamat, rajoitustoimien vaikutuksia kompensoivat tuet säilyvät suurina vuonna 2021. EU:n elpymispaketin kautta saatavaa tukea kohdennetaan yrityksille ja kotitalouksille investointitukina sekä julkisiin investointeihin ja muihin menoihin vuosina 2021–2027.

Suurimman taakan pandemiaan liittyvistä terveysturvallisuus- ja elvytystoimista kantaa valtio, mikä näkyy valtionhallinnon syvässä alijäämässä. Myös paikallishallinto muuttuu jälleen alijäämäiseksi, kun tulonsiirrot valtiolta palaavat lähemmäs kriisiä edeltänyttä tasoa.[3]

Työeläkelaitosten rahoitusasemaa vahvistavat työeläkemaksujen kasvu sekä kriisin jälkeen vahvistuvat omaisuustulot. Muut sosiaaliturvarahastot palaavat hienoisesti ylijäämäisiksi, kun lomautettujen määrä vähenee ja väliaikaiset työttömyysturvan laajennukset päättyvät.

Negatiivinen perusjäämä[4] kasvattaa julkista velkaa suhteessa BKT:hen edelleen vuonna 2021 vahvasta BKT:n kasvusta ja pienenevistä korkomenoista huolimatta. Vuonna 2022 velkasuhteen kasvu kuitenkin hidastuu väliaikaisesti, kun perusjäämä kohentuu ja BKT:n kasvu jatkuu vahvana. Velkaa kasvattavat osaltaan koronatoimiin kuuluvat rahoitustaloustoimet, kuten pääomitukset ja lainat, sekä puolustusvoimien kalustohankinnat. Toisaalta velanoton tarvetta vähentävät mm. tulevaisuusinvestointeihin liittyvät valtion osakeomistusten myynnit vuosina 2021 ja 2022. Velkasuhde kasvaa edelleen vuonna 2023, noin 73 prosenttiin.

Tarjonta ja suhdannetilanne

Koronakriisi vaimentaa talouden kasvupotentiaalia vain tilapäisesti. Kriisin jälkeen potentiaalisen tuotannon kasvu vahvistuu, vaikka jääkin vaatimattomaksi talouden rakenteellisten tekijöiden vuoksi. Suhdanne kohenee nopeasti, ja tuotantokuilu kääntyy positiiviseksi lähivuosina. Työllisyys kasvaa, kun kysyntä elpyy ennustejakson alkupuolella. Suomen taloudessa esiintyy jonkin verran työvoiman saatavuusongelmia ja muita tuotannon pullonkauloja ennustejakson aikana.

Työllisyys elpyy kysynnän palautuessa

Työmarkkinat elpyvät koronatilanteen helpottaessa ja kysynnän palautuessa. Työllisyysaste kasvaa ennustejakson aikana vuoden 2020 tasosta noin 2 prosenttiyksikköä eli vajaaseen 73 prosenttiin. Ennustejakson lopussa on noin 63 000 työllistä enemmän kuin vuonna 2020. Vuoden 2021 työttömyysaste laskee vain niukasti edellisvuotista alemmaksi eli 7,7 prosenttiin. Vuosien 2022 ja 2023 työttömyysaste on hyvän suhdannekehityksen ansiosta selvästi pienempi, hieman alle 7 %.

Työllisyyden toipumista ovat alkuvuonna hidastaneet pandemiatilanne ja siihen liittyvät rajoitustoimet ja terveyshuolet etenkin työvoimavaltaisilla palvelualoilla. Sekä työttömyyden pieneneminen että lomautusten nopea väheneminen hidastuivat. Enimmillään kokoaikaisesti lomautettuja oli toukokuussa 2020 noin 170 000, ja huhtikuussa 2021 oli edelleen lähes 54 000 henkeä kokoaikaisesti lomautettuna.

Työmarkkinoiden näkymät ovat suhteellisen valoisat. Työllisyyden kasvu kiihtyy hieman ennustejakson alkupuolella, kun palvelualoilta lomautetut työntekijät voivat palata töihin nopeasti kysynnän kasvaessa. Avoimien työpaikkojen määrä suhteessa työttömien määrään on kasvanut, ja kyselyissä yhä useampi yritys ilmoittaa kärsivänsä sopivan työvoiman puutteesta. Nämä tiedot

viittaavat yhtäältä työvoiman kysynnän kasvuun, mutta myös työpaikkojen ja työttömien työnhakijoiden välisiin yhteensopivuusongelmiin. Pitkäaikaistyöttömyys on kasvanut 40 000 hengellä vuoden aikana, ja pitkittynyt työttömyys vaikeuttaa työllistymistä. Työikäisen väestön väheneminen jatkuu tänä vuonna ja tulevinakin vuosina. Näiden tekijöiden takia työllisyyden kasvu hidastuu ennustejakson loppua kohden, kun lomautetut ja helpoimmin työllistettävät työttömät ovat työllistyneet. Hyvän suhdannekehityksen vuoksi työttömyysaste laskee alle rakenteellisen työttömyyden tason ennustejakson lopulla.

Kuvio 9.

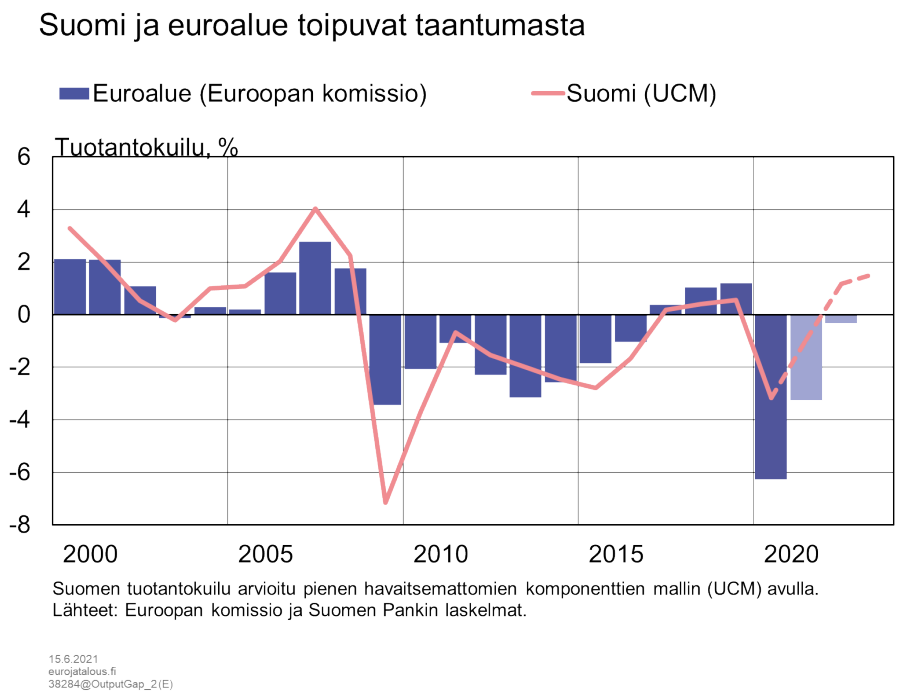

Tuotantopotentiaali kasvaa hitaasti

Koronapandemian vuoksi Suomen talous ajautui viime vuonna äkillisesti syvään taantumaan. Tuotantokuilu muuttui taantuman myötä noin 3 % negatiiviseksi.[5] Palvelutoimialojen aktiviteetin heikkenemisellä oli hyvin suuri vaikutus tuotantokuilun äkilliseen syvenemiseen.[6] Suhdanne on nyt nopeasti kääntymässä suotuisammaksi globaalin talouden elpymisen ja pandemian päättymisen toivossa. Nykyisen kriisin odotetaan hidastavan talouden potentiaalin kasvua vain tilapäisesti. Potentiaalinen kasvu toipuu kriisinaikaisesta notkahduksesta, kun investoinnit elpyvät ja tarjontaketjujen häiriöt helpottavat.[7] BKT:n arvioidaan kasvavan tämän pidemmän aikavälin kasvupotentiaalinsa tuntumassa ennustejakson lopulla.

Koronapandemia vei myös euroalueen talouden syvään taantumaan viime vuonna. Suomen tuotantokuilu jäi pahimmillaankin kuitenkin selvästi euroalueen tuotantokuilua pienemmäksi ja lievemmäksi kuin finanssikriisissä (kuvio 10). Suhdannetilanne kohenee sekä euroalueella että Suomessa ennustejakson aikana. Vuonna 2022 Suomen tuotantokuilu kääntyy positiiviseksi. Suhdanteen kohenemisen myötä Suomen taloudessa tulee olemaan jonkin verran tuotantokapeikkoja ja työvoiman saatavuusongelmia ennustejakson aikana.

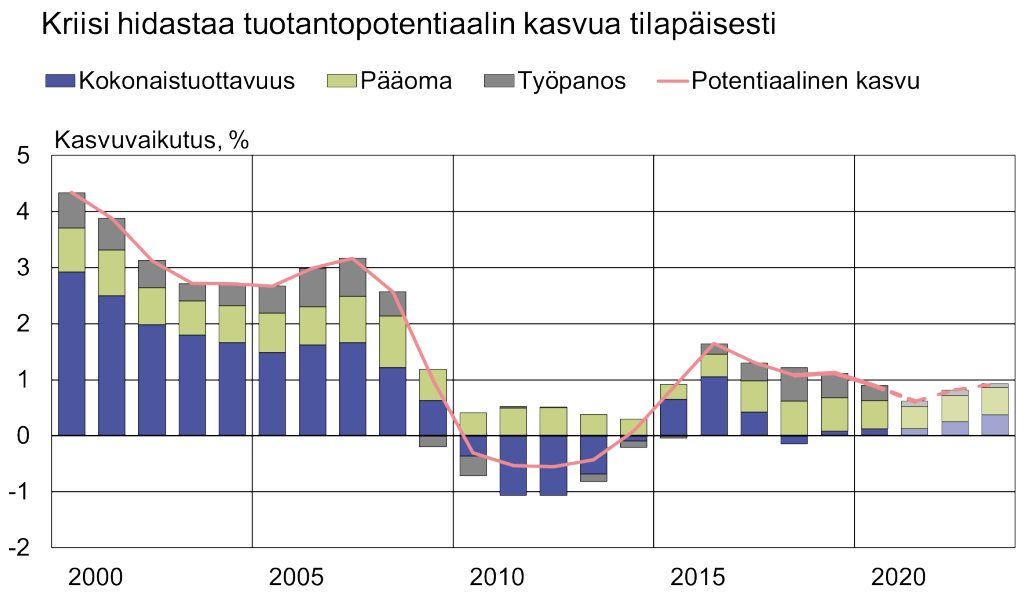
Kuvio 10.

Kriisi hidastaa tuotantopotentiaalin kasvua tilapäisesti (kuvio 11). Vaikka talouskasvu palautuukin keskipitkällä aikavälillä kriisiä edeltävään kasvuvauhtiin, potentiaalisen tuotannon taso jää hieman pienemmäksi kuin ennen pandemiaa ennustettiin. Pääomakannan kasvu on kriisin aikana ollut hidasta investointien vähyyden vuoksi, mikä heikentää osaltaan tuotantopotentiaalia. Pääomavaltainen teollisuus on kuitenkin selvinnyt kriisistä pelättyä paremmin, ja jatkossa tuotannollisten investointien vauhdittuminen vahvistaa pääomakantaa ja tuotantopotentiaalia. Pandemiasta johtuneet pitkäaikaistyöttömyyden lisääntyminen ja rakenteellisen työttömyyden hienoinen kasvu heikentävät työpanoksen merkitystä tuotannon lähteenä ennustejaksolla. Lisäksi työpanoksen tarjonnan kasvua rajoittaa se, että 15–74-vuotiaan väestön määrä on alkanut vähentyä. Kokonaistuottavuuden kasvu jää tilapäisesti vaimeaksi tarjontaketjuhäiriöiden ja resurssien uudelleen allokoinnin viiveiden vuoksi. Välittömän komponenttipulan lisäksi pandemia voi esimerkiksi aiheuttaa yrityksille tarvetta etsiä uusia alihankkijoita ja työntekijöille tarvetta siirtyä kuihtuvista yrityksistä menestyviin yrityksiin. Talouden rakenteellisilla jäykkyyksillä ja

kitkoilla on suuri merkitys sille, kuinka tehokkaasti talouden voimavarat kohdentuvat uudelleen ja tuotantopotentiaali kehittyy.

Kuvio 11.

Kuviossa on esitetty Suomen Pankin havaitsemattomien komponenttien mallilla tuotettu arvio potentiaalisen tuotannon kasvusta sekä eri tekijöiden vaikutus kasvuun.

Lähde: Suomen Pankin laskelmat.

15.6.2021
eurojatalous.fi
38284@PotentiaalinenTuotanto(E)

Hinnat, palkat ja kustannukset

Inflaatio kiihtyy kuluvana vuonna raaka-aineiden hintojen nousun sekä kulutuskysynnän kasvun myötä. Kuluttajahintojen nousu kuitenkin tasaantuu vuosina 2022–2023 tilapäisten tekijöiden vaikutusten vaimentuessa. Palkansaajien nimelliset ansiot kasvavat 2,3 % vuonna 2021, ja kasvu jatkuu reilun 2 prosentin vauhdilla ennustejaksolla. Palkansaajaa kohden lasketut palkansaajakorvaukset, eli työn hinta, kasvavat edellisvuoden lievän supistumisen jälkeen yli 4 % tänä vuonna, mutta kasvu hidastuu ja päätyy noin 2 prosenttiin vuonna 2023. Suomen kustannuskilpailukyky koheni euroalueeseen nähden vuonna 2020, mutta ennustelukujen perusteella saavutettu etu menetetään vuosina 2021–2023.

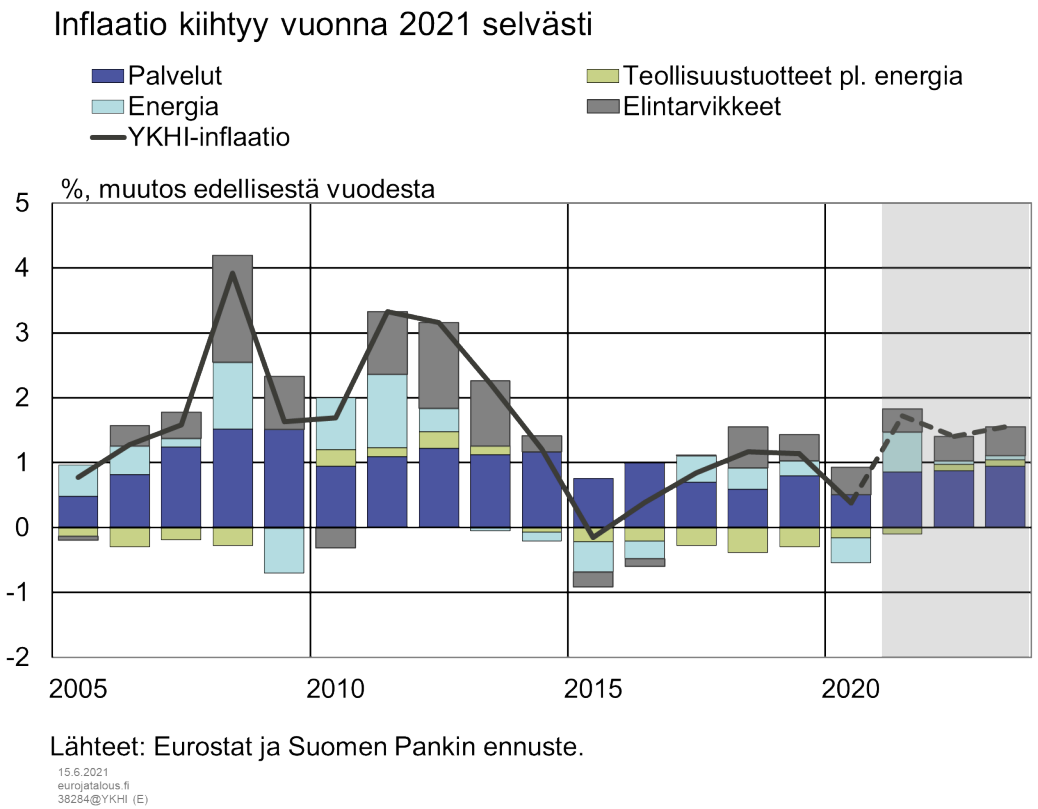
Kuluttajahintojen nousu kiihtyy tilapäisesti

Inflaatio on kiihtynyt alkuvuodesta 2021. Yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin vuosimuutos oli huhtikuussa yli 2 %, kun vielä viime joulukuussa hintojen muutos oli vain 0,2 %. Kiihtymisen syynä on erityisesti energian hintojen nousu, joka johtuu raakaöljyn hinnan palautumisesta pandemiaa edeltävälle tasolle. Myös palveluiden hintojen nousu kiihtyi huhtikuussa yli 2

prosenttiin. Tähän vaikuttivat osaltaan viime vuoden huhtikuun poikkeuksellisen alhaiset hinnat, minkä vuoksi etenkin kuljetuspalveluiden sekä pakettimatkojen hintojen nousu oli huhtikuussa voimakasta. Palveluinflaation odotetaan kuitenkin pysyvän voimakkaana myös tulevina kuukausina, kun palvelujen kulutus kasvaa pandemian helpottaessa ja siihen liittyvien rajoitustoimien lieventyessä.

Inflaation ennustetaan kiihtyvän 1,7 prosenttiin vuonna 2021 (kuvio 12). Energian hintojen odotetaan nousevan vuositasolla lähes 7 %, kun polttoaineiden hinnat pysyvät selvästi korkeampina kuin edellisvuonna. Raaka-aineiden hintojen ja rahtikustannusten nousu välittyy osittain kulutustavaroiden sekä elintarvikkeiden hintoihin, mutta toisaalta raaka-aineiden maltilliset hintaodotukset eivät viittaa inflaation pitkäaikaiseen kiihtymiseen. Ennusteen perusurassa inflaatio tasoittuu väliaikaisten tekijöiden vaikutuksen väistyessä, mutta näkymissä on kuitenkin merkittäviä riskejä, jotka liittyvät pandemiatilanteen kehittymisen lisäksi raaka-aineiden ja tuontihintojen kehitykseen, tarjontaketjujen pullonkauloihin sekä kertyneiden säästöjen purkautumiseen (ks. Vaihtoehtoislaskelma: Kotitalouden purkavat säästöjään odotettua voimakkaammin).

Kuvio 12.

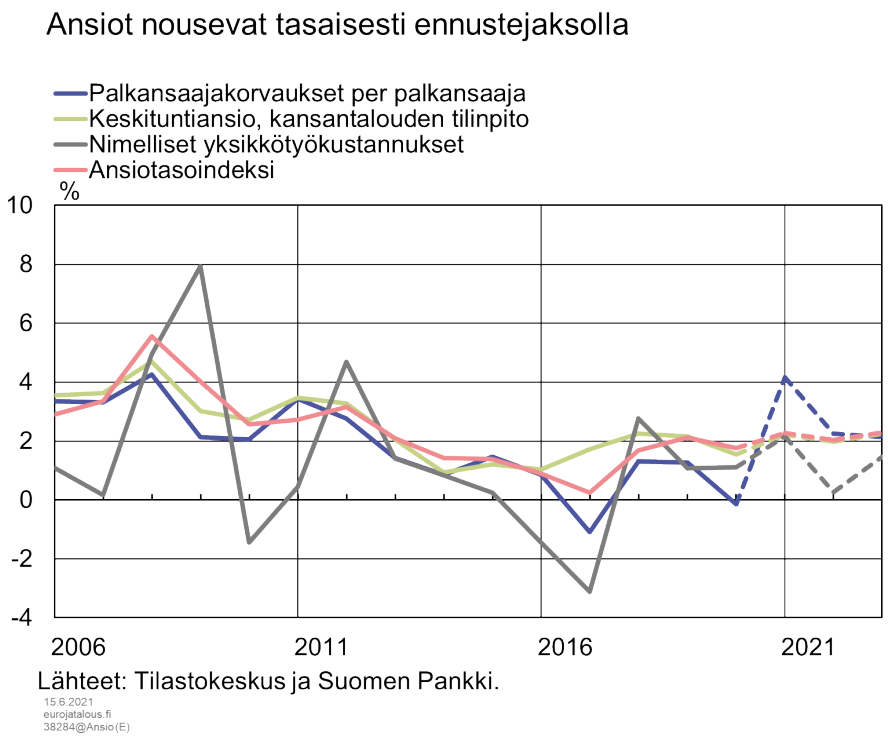

Vuonna 2022 inflaatio hidastuu 1,4 prosenttiin. Erityisesti energian hintojen nousu hidastuu vuoteen 2021 verrattuna, kun raakaöljyn hintojen nousu ei enää kiihdytä inflaatiota samalla tavalla kuin kuluvana vuonna. Kulutuksen kasvun sekä suhdannetilanteen kohentumisen myötä hintapaineet kuitenkin kasvavat, minkä myötä pohjainflaatio kiihtyy 1,6 prosenttiin palveluiden hintojen nousun ajamana. Ennuste vuoden 2023 inflaatioksi on 1,6 %. Talouskasvun hidastuessa kuluttajahintojen nousu ei kiihdy merkittävästi edellisvuodesta.

Ansiot nousevat tasaisesti ennustejaksolla

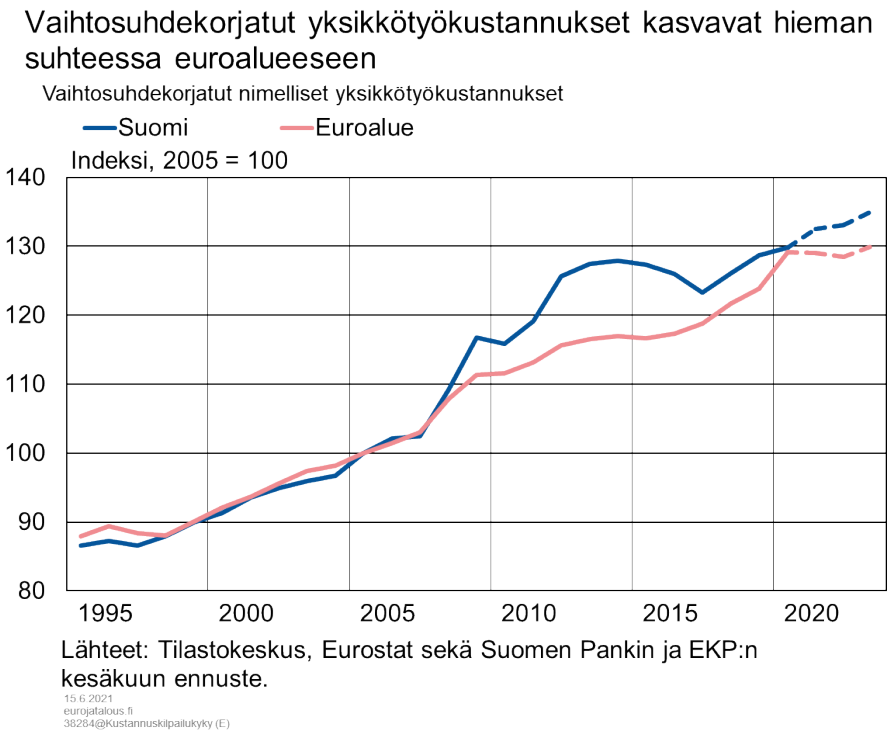
Nimellisansioiden kasvu kiihtyy hieman vuonna 2021, ja sen arvioidaan olevan 2,3 % (kuvio 13). Kasvun odotetaan myös pysyvän reilussa 2 prosentissa vuosina 2022–2023. Ennusteen pohjana on käytetty teknistä oletusta, että reaalipalkat nousevat vuosina 2020–2023 suunnilleen samaa tahtia tuottavuuden kasvun kanssa. Reaaliansioiden nousu hidastuu alle prosenttiin kuluvana vuonna inflaation kiihtyessä. Työn hinta palkansaajaa kohden lasketuilla palkansaajakorvauksilla mitattuna nousee kuluvana vuonna yli 4 prosentin vauhtia viime vuoden lievän laskun jälkeen. Vaihtelu johtuu koronapandemiaan liittyvistä tekijöistä ja etenkin yksityisalojen työnantajien eläkemaksun tilapäisen alennuksen päättymisestä. Ennustejakson seuraavina vuosina työn hinnan kasvu hidastuu noin 2 prosenttiin.

Kuvio 13.

Nimelliset yksikkötyökustannukset nousevat vuonna 2021 noin 2 %. Palkansaajaa kohden laskettujen palkansaajakorvausten nousu kiihdyttää yksikkötyökustannusten kasvua, mutta toisaalta työn tuottavuuden koheneminen hillitsee sitä. Työn hinnan kasvun tasoittuminen kuitenkin hidastaa myös yksikkötyökustannusten kasvua ennustejakson loppupuolella. Koronapandemian vaikutusten vuoksi kustannuskilpailukyvyn kehityksen arviointiin liittyy edelleen merkittävää epävarmuutta. Ennusteet koko talouden yksikkötyökustannuksista viittaavat Suomen kustannuskilpailukyvyn lievään heikkenemiseen euroalueeseen nähden ennustejaksolla 2021–2023, kun saman mittarin perusteella kilpailukyky parani hieman vuonna 2020 (kuvio 14).

Kuvio 14.

Riskiarvio: Pandemia uhkaa edelleen talouden toipumista

Ennusteen riskit ovat kaiken kaikkiaan suunnilleen tasapainossa. Ennustejakson suurin epävarmuus liittyy edelleen pandemiatilanteen kehitykseen. Tartuntaluvut ovat yhä globaalisti korkeat, ja talouden liian nopea avaaminen voi johtaa tautitilanteen nopeaan heikkenemiseen ja rajoitustoimien uuteen kiristämiseen. Uudet virusmuunnokset voivat lähivuosina johtaa uusiin tautiaaltoihin rokotusten loppuun saattamisen jälkeenkin. Ennusteen suurin positiivinen riski liittyy kotitalouksien käyttäytymiseen. Talouskasvu voi muodostua jopa ennustettua nopeammaksi, jos kotitaloudet alkavat lähivuosina purkaa koronan aikana kertyneitä säästöjään.

Koronavirusrokotusten edistymisestä huolimatta pandemiaa ei ole vielä lopullisesti voitettu. Rokotteiden teho uusia, mahdollisesti vielä tuntemattomia virusmuunnoksia vastaan voi osoittautua toivottua vähäisemmäksi, ja väestön rokotuskattavuuskin voi jäädä liian pieneksi hävittääkseen taudin kokonaan. Ennen kuin tautitilanne saadaan hallintaan maailmanlaajuisesti, pandemia voi vielä hidastaa globaalia talouskasvua ja häiritä tuotantoketjuja.

Ennusteen merkittävin parempaan suuntaan viittaava riski liittyy kotitalouksien lähivuosien kulutuskäyttäytymiseen. Kotitalouksille on kriisin aikana kertynyt noin 9 mrd. euroa säästöjä vähentyneiden kulutusmahdollisuuksien vuoksi. Perusennusteessa kotitalouksien säästämisaste normalisoituu, mutta kertyneiden säästöjen ei kuitenkaan perusennusteessa oleteta purkautuvan

lähivuosina. Mikäli kotitaloudet alkaisivat käyttää kertyneitä säästöjään esimerkiksi yksityiseen kulutukseen tai asuntomarkkinoille, se voisi kiihdyttää talouskasvua ennustejaksolla odotettua enemmän (ks. Vaihtoehtoislaskelma: Kotitaloudet purkavat säästöjään odotettua voimakkaammin).

Toisaalta kotitaloudet voivat olla tavallista varovaisempia odotettua pidempään myös rajoitustoimien purkamisen jälkeen erityisesti palveluiden kulutuksen suhteen. Pandemian taloudelliset vaikutukset ovat lisäksi jakautuneet hyvin epätasaisesti kotitalouksien välillä. Jotkin kotitalouksista ovat kokeneet suuria tulonmenetyksiä samalla kun suurin osa kotitalouksista on kerryttänyt säästöjään. Suuret erot kotitalouksien välillä ja epätasaisesti kertyneet säästöt lisäävät epävarmuutta ja vaikeuttavat kulutuksen toipumisvauhdin arvioimista. Jos säästöjä on kertynyt pääasiassa varakkaimmille kotitalouksille, niiden ei voi olettaa kanavoituvan laajamittaisesti kulutukseen pandemian väistyessäkään.

Talouden elpyminen yhdessä voimakkaan kysynnän kasvun kanssa uhkaa kiihdyttää inflaatiota maailmanlaajuisesti. Hintojen nousupainetta lisäävät raaka-aineiden hintojen nopea nousu sekä tarjontaketjujen pullonkaulat. Pula puolijohteista on jo johtanut ongelmiin elektroniikan saatavuudessa. Suomen ja euroalueen inflaatio on kiihtynyt kevään 2021 aikana, mutta maltillisemmin kuin Yhdysvalloissa. Lisäksi euroalueen inflaatio-odotukset ovat hieman nousseet viime kuukausina, vaikka ne ovat edelleen selvästi matalampia kuin Yhdysvalloissa.

Inflaation kiihtyminen ja osaavan työvoiman saatavuuspula voivat lisätä painetta palkkojen nousulle syksyllä 2021 käynnistyvällä neuvottelukierroksella. Palkkojen merkittävä nousu yhdessä voimakkaan kysynnän pitkittymisen kanssa voisi johtaa inflaatio-odotusten tuntuvampaan nousuun, jolla olisi puolestaan inflaatiota kiihdyttävä vaikutus. Tähän voisi osaltaan myötävaikuttaa suhdannetilanteeseen nähden hyvin keveänä säilyvä finanssipolitiikka. Ulkomailta tulevien inflaatiopaineiden ohella kuluttajahintojen nousuvauhtia voi vauhdittaa suomalaisten kotitalouksien säästöjen purkautuminen kotimaiseen kulutukseen, mikä voisi nopeuttaa etenkin palveluiden hintojen nousua.

Inflaation pidempiaikaisesta kiihtymisestä ei toistaiseksi ole merkkejä, ja jos kansainvälisen kysynnän voimistama hintojen nousu ja tarjontaketjujen pullonkaulat jäävät väliaikaisiksi, riski niiden välittymisestä muihin kustannustekijöihin, kuten palkkavaatimuksiin, pienenee. Tilapäisten tekijöiden laantuessa ja pitkän aikavälin kasvunäkymien säilyessä vaimeina on jopa riski, että hintojen nousuvauhti jää ennustettua hitaammaksi.

Elvytystoimet ovat merkittävästi tukeneet taloutta kriisioloissa, mutta niiden vaikutus talouskasvuun jää kuitenkin väistämättä väliaikaiseksi, kun elvytystoimia ennen pitkää aletaan purkaa. Samalla julkisen sektorin velkaantuminen on kasvanut voimakkaasti niin Suomessa kuin

muissakin maissa, mikä lisää talouden haavoittuvuutta ja vähentää finanssipolitiikan liikkumavaraa. Myös Suomen talouden pidemmän aikavälin rakenteelliset haasteet, kuten julkisen talouden kestävyysvaje ja väestön ikääntyminen yhdistettynä heikkoon tuottavuuteen, ovat yhä ratkaisematta.

Viitteet

1. Euroalueen ennusteeseen voi tutustua tarkemmin osoitteessa https://www.ecb.europa.eu/pub/projections/html/index.en.html. ↑
2. Ennusteessa on huomioitu valtion vuoden 2021 ensimmäinen lisätalousarvio ja toinen lisätalousarvioesitys. ↑
3. Lainsäädännön keskeneräisyyden takia ennusteessa ei ole huomioitu sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistuksen vaikutuksia valtion- ja paikallishallinnon velvoitteisiin ja tuloihin. ↑
4. Julkisten tulojen ja menojen erotus ilman korkomenojen vaikutusta. ↑
5. BKT:n ja potentiaalisen tuotannon eroa kutsutaan tuotantokuiluksi, ja se yleensä ilmaistaan prosentteina potentiaalisen tuotannon tasosta. Positiivista tuotantokuilua ei voida ylläpitää ilman palkkojen ja hintojen inflaatiopaineita. ↑
6. Palvelutoimialojen aktiviteetin heikkenemisellä oli suuri vaikutus tuotantokuilun äkilliseen syvenemiseen koronakeväänä (Pönkä & Sariola (2020) Koronakriisin syvyys ja siitä palautuminen, Euro & talous 6/2020). ↑
7. Potentiaalinen tuotanto kuvaa BKT:n määrää, kun talouden kaikki tuotannontekijät ovat normaalikäytössä. ↑

Asiasanat

bruttokansantuote, ennuste, korona, koronakriisi, talous, talouskasvu, talousnäkymät